

Izveštaj Centra za posredovanje za 2019.

Poravnanje kao izvršna isprava

PODGORICA - Prema podacima Centra za posredovanje u prošloj godini je broj prijedloga za mirno rješavanje spora prije utuženja porastao za 215 posto u odnosu na godinu prije. Od toga 221 prijedlog se odnosio na radne sporove, 25 na imovinske, dok je u 68 predmeta država bila tužena. Samo dva prijedloga za posredovanje prije podnošenja tužbe odnosila su se na porodične sporove. Do ovoga nije došlo zbog obaveznog pokušaja rješavanja radnih odnosa vansudskih predmeta, smatraju u Centru.

Takvih predmeta maltene i da nije bilo u 2019. godini s obzirom daje većina građana, shodno relevantnim propisima i dodatnoj praksi, bila upoznata samo sa radom Agencije za mirno rješavanje radnih sporova. Međutim, sa izmjenama Zakona o državnim službenicima i namještenicima i donošenjem novog Zakona o radu, kojima je predviđena obaveza pokušaja rješavanja radnog spora prije pokretanja sudskog postupka i pred Centrom za posredovanje, ne samo Agencijom, za očekivati je da će u 2019. godini biti veći broj takvih predmeta, što će umnogome zavistiti i od drugih faktoru - navodi se u izvještaju o radu Centra za proteklu godinu.

RADNI SPOROVI NABROJANI

Evidentan je porast broja radnih sporova koje su upućivali osnovni sudovi, posebno podgrički i nikšićki, ali je i dalje veći broj onih koji i pored zahtjeva obavezu to nijesu činili ili jesu u zanemarljivom broju. U izvještaju se navodi da od ukupno 1.908 prijedloga posredovanje nije prihvaćeno u 414 slučajeva, sporazum je postignut u 845, dok u 62 slučaja nije došlo do dogovora. Trenutno je u radu 587 predmeta, od čega je najviše radnih sporova.

U prošloj godini su za posredovanje najviše bili zainteresovani zaposleni poslodavci, dok je i dalje veoma mali broj privrednih sporova u kojima stranke pristaju na posredovanje. Za medijaciju nijesu bili naročito zainteresovani ni oni koji su tužili državu.

Tako je od 958 radnih sporova sporazum postignut u 429 predmeta, medijacija je odbijena u 33 slučaja, dok su u toku još 494 predmeta. Od 187 porodičnih sporova, njih 87 odbilo je medijaciju, sporazum je postignut u 57 slučajeva, dok u 38 nije. Od 33 privredna spora, četiri su u radu, većina nije prihvatila posredovanje, a nije postignut nijedan sporazum. U sporovima u kojima je država tužena bilo je 110 predmeta, ali čak 77 nije prihvatilo posredovanje, dok je sporazum postignut samo u tri slučaja. Veliki je procenat sporazuma u krivičnim sporovima, pa je od 42 predmeta sporazum postignut u 38.

Upoređujući broj postupaka posredovanja, tri broj upućenih, broj odbijenih i broj razmatranih, odnosno uspješno riješenih predmeta u postupku posredovanja u odnosu na 2018. godinu, može se konstatovati da je u 2019. godini od strane sudova upućeno 13 odsto više predmeta, 58 odsto je manje neprihvaćenih postupaka.

ka posredovanja, 123 odsto više postupaka u kojima je postignut sporazum i 78 odsto manje postupaka u kojima nije postignut sporazum - navodi se u izvještaju. Iz Centra ukazuju na veliki broj advokata koji i dalje ne prihvataju posredovanje kao način rješavanja sporova naglašavajući da ni opšta ni stručna javnost još nije dovoljno informisana, iako Centar ulaže velike napore u cilju podizanja nivoa informisanosti o prednostima posredovanja.

IZMJENA ZAKONA

Prije nekoliko mjeseci je u skupštinsku proceduru ušao Zakon o alternativnom rješavanju sporova, ali s obzirom na epidemiju korona virusa, nije poznato kada će o njemu odlučivati poslanici. Donošenjem ovog zakona biće omogućen brz i efikasan način rješavanja sporova bez pokretanja sudskih postupaka, što će obezbijediti pravnu sigurnost građana i bolji poslovni ambijent u Crnoj Gori, smatra direktorica Centra Marina Lutovac.

U cilju što efikasnijeg i ekonomičnijeg rješavanja sporova, zakonom je propisana obaveza stranaka da se u određenoj vrsti spora, prije pokretanja postupka pred sudom, obrate medijatoru radi pokušaja rješavanja spora medijacijom, dok je, sa druge strane, predviđena i obaveza suda da u određenoj vrsti spora obavezno uputi stranke na prvi sastanak sa medijatorom radi pokušaja rješavanja spora medijacijom - navodi Lutovac.

Predviđeno je da medijacija u porodičnim i sporovima protiv države i lokalne uprave bude besplatna, što je posebno značajno za građane, smatra Lutovac, imajući u vidu da je veliki broj sporova pred sudovima iz ovih oblasti.

Ovim zakonom se po prvi put uvodi i mogućnost rješavanja sporova putem rane neutralne ocjene spora što znači da će stranke moći da se obrate nezavisnom evaluatoru, koji je zadužen da sagleda dokaze i izjave stranaka i da strankama da obrazloženu neutralnu ocjenu činjeničnih i pravnih elemenata njihovog spornog odnosa. Na osnovu ovakve neutralne ocjene spora, stranke mogu odlučiti da pred nezavisnim evalutorom zaključe poravnanje i time riješe spor, ne izlažući se mogućim dugotrajnim i skupim sudskim procedurama - objašnjava Lutovac.

Ipak, ono što je najvažnije jeste da će poravnanje zaključeno u postupku medijacije biti izjednačeno sa sudskim poravnanjem jer će imati svojstvo izvršne isprave. To znači da će stranke svoja potraživanja utvrđena u postupku medijacije moći naplatiti prinudnim putem, objašnjava naša sagovornica.

Centar za posredovanje će, nakon usvajanja ovog zakona, rad nastaviti kao Centar za alternativno rješavanje sporova koji će obavljati poslove medijacije i rane neutralne ocjene sporova, te podsticati i unaprijediti dostupnost vansudskih rješavanja sporova, stoji u izvještaju. Trenutno je u Crnoj Gori registrovano 112 posredničkih specijalizovanih za privredne sporove i 38 za krivične. **M.L.K.**

Studenti Iva Drašković i Andrija Banović o onlajn nastavi i preporukama Nacionalnog koordinacionog tijela

Spremno dočekati ukidanje mjera i povratak na fakultet

PODGORICA - Ostati doma je prilično teško. Predavanja na fakultetu su prekinuta, društveni život ne postoji. Ali smo u ovome zajedno i moramo dati svoj doprinos u cilju poboljšanja opšteg stanja - kaže studentkinja prve godine Fakulteta političkih nauka Univerziteta Crne Gore, Iva Drašković.

Vlada je kao jednu od mjera za sprečavanje širenja zaraze od novog virusa korona 16. marta obustavila nastavu u školama i na fakultetima. Univerzitet je vrlo brzo odgovorio na tu kriznu situaciju i uz korišćenje savremenih tehnologija organizovao onlajn predavanja. Iva je odmah počela da je pohađa.

- Sve što nam je potrebno jeste pristup internetu i odgovarajuća aplikacija. Materijal za učenje je obezbijeđen, a profesorima možemo da postavljamo pitanja - kaže Iva zadovoljno.

NAVIKE

Priznaje da joj nedostaje uobičajena rutina - odlazak na fakultet, druženje sa prijateljima ili šetnja gradom ali vjeruje da ovu situaciju mogu iskoristiti na kvalitetan način. - Za mnoge stvari u normal-

DRAŠKOVIĆ: Materijal za učenje je dostupan, a profesorima možemo da postavljamo pitanja. Nedostaju mi druženja, ali se višak slobodnog vremena može korisno potrošiti **BANOVIĆ:** Moj fakultet u Beogradu još nije omogućio onlajn nastavu. Imejl konsultacije ne mogu zamijeniti živu riječ

Iva Drašković

Andrija Banović

nim okolnostima nedostaje nam vremena. Na primjer da odgledamo film ili pričitamo knjigu. Sada to možemo da radimo - objašnjava Iva i dodaje kako je sve kroz što sada prolazimo korisno i poučno iskustvo. Brucio Građevinskog fakulteta u Beogradu **Andrija Banović**, vratio se nakon proglašenja epidemije u Podgoricu. Kada je o nastavi

riječ, on za sada nema sreće kao visokoškolci u Crnoj Gori, jer predavanja na tamošnjem univerzitetu još nijesu organizovana onlajn. - Kompletan materijal za rad je u vidu prezentacija, kratkih videa i skripti dostupan na internetu. Međutim, koliko god da se profesori trude da nam izadu u susret putem imejl konsultacija, mnogo je teže gradivo savladati bez žive ri-

ječi. Mada, s obzirom na to kakve nas obaveze očekuju kada se vratimo u fakultetske sale, učiti doma nam ne bi trebalo predstavljati problem, već podstrek da ne zaostajemo, da svakodnevno učimo - objašnjava Andrija.

PREPORUKE

I on smatra da slobodno vrijeme kog sada ima više nego inače može da se korisno i pametno organizuje. - Uvijek postoje obaveze koje odgađamo za neki drugi put, ne stignemo da učimo strane jezike, da se vratimo starom hobiju ili započemo novi... Sve je do nas - kaže Andrija. Iva i Andrija kažu da poštuju mjere koje je donijela Vlada i slušaju savjete stručnjaka koji se odnose na suzbijanje širenja novog korona virusa. Svima poručuju da rade isto. - Poštujte naredbe, sprovodite mjere, dočekajmo spremni povratak u redovno stanje - poručuju visokoškolci.

Damjan NIKČEVIĆ

Ružić: Važno je da su studenti dobili podršku i pomoć

Novonastale okolnosti uticale su na cjelokupno društvo pa tako i na studente. Zahtjevale su brzu reakciju akademskog osoblja koje se prilagodilo promjenama kako bi studenti dobili neophodnu podršku i pomoć da bi razumjeli gradivo i bili spremni za provjeru znanja - kaže prof. dr. **Nataša Ružić**. Važno je, ističe ona, animirati studente da aktuelnu situaciju ne bi percipirali kao odmor.

Ona dodaje da su tradicionalna predavanja nezamjenjiva zato što se u direktnoj komunikaciji sa studentima može vidjeti njihova reakcija na predavanje.

- Rasprava je mnogo produktivnija u direktnoj komunikaciji i lakše se može moderirati. Ipak, onlajn nastava ima kvalitet jer pruža mogućnost da se predavanje održi, uprkos kriznoj situaciji - kaže profesorica na Fakultetu političkih nauka UCG.

Vrijednost Biotehničkog fakulteta i poljoprivredne proizvodnje sada najuočljivija

Onlajn nastava omogućava više vremena za učenje

PODGORICA - Na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore studenti vide prednost onlajn nastave uglavnom u više vremena za učenje, ali i nostalgiju gledaju na sve one mogućnosti koje imaju u normalnim okolnostima.

Predstavnik studenata ovog fakulteta **Saša Ročen** navodi da na Biotehničkom fakultetu onlajn nastava funkcionise najvećim dijelom preko postavljanja materijala na sajtu fakulteta, što je po njemu prednost, ali i razumijevanje materijala nedostaju okolnosti iz uobičajene nastave. -Laboratorijske vježbe koje zahtijevaju prisustvo u laboratoriji

nije moguće izvesti, dok za one koje podrazumijevaju samo teoriju izvodimo i dobijamo instrukcije - navodi Ročen, piše na portalu UCG. Dodaje da su nekada potrebna detaljnija objašnjenja i konsultacije sa profesorima. Studenti informacije i sve nedoumice mogu dobiti putem sajta, mejla predmetnog nastavnika, a i uloga predstavnika po godinama olakšava komunikaciju. -Kao student povjerenik Biotehničkog fakulteta imam veoma

dobru komunikaciju sa dekanom **Božidarkom Marković** i prodekanom za nastavu **Snježanom Hrnčić**. Imamo vajber grupe koje kolege koriste za brzi protok informacija i lakše obavješćavanje studenata o svim potrebnim informacijama - naveo je Ročen.

Najbolji vid komunikacije, smatra on, je stalna komunikacija putem mejla, kao i korišćenje Moodle platforme, u onoj mjeri koliko je to moguće za specifične predmete. Student Ročen navodi da studentima, a i njemu lično, nedostaje druženje i studentska putovanja, jer se situacija sa virusom covid-19 zadesila u vrijeme

kada su trebali da imaju brojnu studijsku putovanja.

-Tradicionalno, u maju, studenti Biotehničkog fakulteta su trebali da idu na jedan od najvećih sajmova poljoprivrede u Evropi - sajam poljoprivrede u Novom Sadu. Takođe smo trebali da budemo i ove godine učesnici Agromonijade - skup svih studenata Poljoprivrednih fakulteta iz bivše Jugoslavije - navodi student Ročen.

Uprkos nostalgiji, predstavnik studenata svojim kolegama poručuje da ostanu kući i poštuju mjere propisane od strane državnih organa, jer je to u cilju očuvanja njihovog zdravlja i što ranijeg vraćanja normalnom funkcionisanju života.

-Neka svi tek sad vide kakve vrijednosti nosi poljoprivredni fakultet jer se bez hrane ne može zaključiti je Ročen. **K.J.**